

Quan es diu "el destí dels pobles", jo llegeixo "l'obligació dels homes".

Davant l'Estatut

En general, les crítiques més agudes que es fan al dictamen de la Comissió d'Estatuts referent al de Catalunya, llegit al Parlament espanyol divendres passat, es mouen a l'entorn de la part més transcendental del Dictamen alludat, o sigui en la seva part econòmica. En realitat, la merma que representa per la futura hisenda catalana segons el que estava fixat en l'Estatut aprovat per Catalunya i el que concedeix el Dictamen de la Comissió, és el punt més delicat i responsable per a la prosperitat del nostre territori. És un plet aquest, en el qual s'hi juguen alguns milions, i no és pas la força persuasiva dels números el que ha de fer decantar a creure que l'Estatut sigui més acceptable o menys passador, sinó el que amb aquestes quantitats pugui ésser favorable pels interessos morals i per l'engrandiment de Catalunya.

Ho diguérem i cal repetir-ho: sense una hisenda sanejada, la nostra llibertat política en valdria de menys. Es poden concedir totes les prerrogatives més imaginables, però si ens trobem travats i lligats per la burocràcia financiera, tampoc aquestes prerrogatives ens serviran de gran cosa. El fet és claríssim: Els Estats avui es mouen per dos corrents que semblen incompatibles però que en realitat s'agermanen: per un corrent polític avençat que marca l'evolució del temps, segons les necessitats ideològiques que la informen, i la potència econòmica que és indispensable per assegurar l'expressió d'aquests ideals.

Si Catalunya pot gaudir d'unes llibertats, que són la mínima expressió de les seves aspiracions sentimentals que la història justifica, i per altre cantó es veu privada de recaptar aquelles contribucions i detenir aquells ingressos que són el respecte material a aquelles llibertats, l'Estatut vindrà a ésser un organisme la intensitat política del qual serà reduïda d'una manera que no respon al seu text originari.

Tot això, però, són comentaris. Bé és veritat que el Dictamen a presentar té les seves excepcions en aquest aspecte. Però cal que s'obri la discussió, i veurem el què passa. De totes maneres, i sigui com sigui, Catalunya ha de manifestar la seva inquebrantable fe republicana. Ha d'obrar sempre d'acord amb aquest ideal, que és l'únic en el qual trobarem la resolució de la llibertat que tant es demana. La part econòmica és un aspecte, no negligible, de la qüestió. Però els sentiments polítics esquerrans tampoc s'han d'oblidar. Ells tenen el secret que temps a venir, el problema financer que avui tant ens preocupa, passi a segon terme i siguin la capacitat ideològica el que no ens faci dependents d'alguns milions més o menys a recaptar.

Fragments d'un discurs

Per la importància que tenen, reproduïm els principals fragments del discurs que pronuncià el cap del Govern, senyor Azaña, a València:

EL PATRIOTISMO REGIONAL

Y bien sé que Valencia no es una ciudad menesterosa, no podría serlo, ni una ciudad orgullosa; pero sí una ciudad consciente de su personalidad, dueña de su destino, que ama el porvenir, porque lo tiene seguro, y no vuelve la vista hacia el pasado sino que mira a una mañana sin horizonte limitado. Y dentro de este concepto que yo tengo de Valencia, para mí no habrá ni más orgullo ni más satisfacción que colaborar, en la medida de mis fuerzas, desde el puesto en que estoy, y mejor aún fuera de él, en pro de los intereses y de las aspiraciones que acaba de expresar en líneas generales también nuestro digno altalde.

¿Esto podría parecer un modesto programa electoral? En modo alguno. Yo tengo la idea, que por lo demás es trivial, de que el sentimiento local, sea personal y ciudadano, sea regional, lejos de ser, como se ha estimado excesivamente hasta hace poco en España, una contradicción de sentimiento nacional y del interés nacional, son su base más firme y valedora, porque a través de los siglos, a través de todos los regímenes, en la prosperidad o en la desgracia, una cosa pesa en el ánimo de los españoles, que es ésta: sentimiento de la patria chica y del amor local. Y yo estimo que sería un suicidio, una política destructora, contrariar este sentimiento, mutilarlo, acallararlo, hacerlo avergonzarse de sí mismo, como si fuese incompatible con el sentimiento nacional español, sino todo lo contrario: hay que estimularlo, encauzarlo y hacer de él la palanca más poderosa para el engrandecimiento total del país. Las regiones, cada una en su personalidad, cada una con sus modos, cada una con sus aspiraciones e intereses, son, de por sí, los sillares en que se asienta la figura majestuosa de la patria nacional, y lejos de querer sumirla en la oscuridad, en el silencio o en una uniformidad extirpadora del carácter, lo que hay que hacer es encauzar este carácter, estimularlo, levantarlo, empujarlo y que sea dueño de sus destinos, porque de esta concordia y del esfuerzo regional español saldrá, por encima de todos los intereses locales, más alto, más fuerte, más inmortal, el interés local de la patria española.

LA UNIDAD EFECTIVA DE ESPAÑA

Permítanme decir, señores, que la República española, siendo unitaria, siendo un régimen nacional para España, ha venido, entre otras cosas, a dar soltura, a libertar los sentimientos y los intereses re-

Programa de les festes commemoratives del primer aniversari de la proclamació de la República que es celebraran a la nostra ciutat els dies 13 i 14 abril de 1932

Dia 13

A les set del vespre: Dispar d'una traca valenciana i un ramell de coets a la Plaça de Pi i Margall.

A les nou: Concerts per la Societat Coral "La Industrial" davant les làpides dels republicans il·lustres que donen nom a la Plaça de Pi i Margall, carrer de Francesc Layret i Plaça de Galan i Garcia Hernández. El primer concert serà el de la Plaça de Pi i Margall.

A un quart de deu: Concerts, per les orquestres d'aquesta ciutat, Fatxendes i Muixins, a la Plaça de Pi i Margall, davant les Cases Consistorials.

Concert per l'Agrupació Coral "Gelats", en el saló cafè del Círcol Republicà Federal.

A les deu: Concert per l'Orfeó de Sabadell i Cobla "La Principal del Vallès" en el Temple de la Plaça del Dr. Robert. Acabat el concert Sardanes per la mateixa Cobla.

Obertura d'una exposició d'art de J. Centelles, i arquetes de Marcellí Centelles en el Saló de Lectura del Círcol Republicà Federal.

gionales, contradiciendo y borrando para siempre la opresión del unitarismo anterior, que no se fundaba en un unitarismo de carácter nacional, sino en el unitarismo de carácter nacional, sino en el unitarismo de carácter dinástico, como si la unidad de la persona reinante obligase a todo el país a modelarse bajo un régimen uniformista, único, centralizado, borrando todas las diferencias nacionales y regionales. Esto era una imposición del régimen dinástico; pero en el régimen de libertad que representa la República, además de ensalzar la personalidad individual, restituyendo a los españoles su calidad de ciudadanos libres, restituyendo a las regiones de España su propia independencia y libertad, para que ellas se extiendan hasta donde el genio local lo permita en una noble competencia, bien seguros nosotros, los gobernantes republicanos, de que al hacerlo así, lejos de romper los lazos de la uniformidad nacional, los apretamos en una unidad que nadie, ninguna voluntad, podrá romper jamás.

Esto he representado yo desde mi oposición, mi oposición al régimen monárquico; esto represento en el Gobierno, y lo represento no sólo con palabras, sino con actos, y mis actos están ahí para responder de que estas palabras que ahora estoy improvisando no son una inspiración momentánea, nacida al calor de un banquete entre amigos.

Concert per la Societat Coral "La Industrial" en el Cafè Bar Oriental de la Plaça de Galan i Garcia Hernández.

Dia 14

A les deu del matí: Festa Escolar a la Plaça de Pi i Margall, en la qual es repartiran als nens i nenes de les Escoles nacionals, exemplars de la Constitució de la República Espanyola, amb parlaments al·lusius a l'acte.—Concert per la Banda "Catalunya". — Focs Japonesos, Enlairament de Globus.—Concerts per la Societat Coral "La Nova Estrella" i per l'agrupament de coristes de les societats "El Ciervo" i Centre Sabadellès "Gelats".

A les onze: Concert en el Círcol Republicà Federal de la Creu Alta a càrrec de l'Orquestra Muixins i Societat Coral "La Industrial".

A les dotze: Recepció oficial d'adhesió a la República, a les Cases Consistorials, presidida pel senyor Alcalde de la ciutat.

A un quart d'una: Concert Vermut a la Societat Coral Colom, per l'orquestra Fatxendes.

A dos quarts d'una: Sardanes a la Plaça de Galan i Garcia Hernández, organitzades pel Foment de la Sardana. Cobla "La Principal del Vallès".

A les tres de la tarda: Partit de Basquet Ball en el Camp del Centre d'Esports entre els equips "Pàtria" i "Juventus", organitzat per la Secció de Cultura i Esport del Círcol Republicà Federal. Es disputaran una Copa ofrena de l'Ajuntament.

A les quatre de la tarda: Concert i Ball per les orquestres Fatxendes i Padró en la Societat Coral Colom.

Concert per la Banda "Catalunya" a l'extrem alt de la Rambla de la República.

A les cinc: Sardanes al Catalunya Parc, per la Cobla Barceloneta-Albert Martí, organitzades pel Foment de la Sardana.

Partit de Futbol en el Camp del Centre d'Esports, organitzat per la Secció de Cultura i Esport del Círcol Republicà Federal, entre els primers equips "Terrassa" i "Sabadell". Es disputaran una Copa del President de la República.

Ball popular, en el Círcol Republicà Federal per l'Orquestrina "Excels Jazz".

Sardanes a la Plaça de Galan i Garcia Hernández, per la Cobla "Antiga Canigó".

Ball a l'Envelat situat al número 141 de la Rambla de la República, per les Orquestres "The Sunnays Boys" i Cabané.

A dos quarts de sis: Ballets Populars, al Casal Català d'Esquerra,

a càrrec de l'Esbart Dansaire del Foment de la Sardana, finalitzant la vetllada amb alguns ballables a càrrec de l'Orquestrina Jazzmans.

A les sis: Concert per la Banda "Catalunya" en l'extrem baix de la Rambla de la República.

A dos quarts de deu de la nit: Concert seguit de Ball, a la Societat Coral Colom.

Concert a la Societat Coral Recreativa "El Ciervo".

A les deu: Llonx a la Fraternitat Republicana Radical.

Concert al saló-café del Círcol Republicà Federal i seguidament Ball de Nit, a càrrec de "Sunny Boys Orquestra".

Llonx en el local del Partit Radical Socialista.

Ball a l'Envelat a càrrec de l'Orquestrina "Eureka".

Funció Teatral al Casal Català d'Esquerra, representant-se l'obra "Per Catalunya i la República", escrita expressament per aquesta diada.

Sardanes a la Plaça del Dr. Robert, per la Cobla "Emporium".

Funció de Gala en el Teatre Euterpe, amb assistència de les Autoritats.

Representació de l'òpera del mestre Bizet "Carmen" per la Companyia que actua en la darrera temporada en el Gran Teatre del Liceu, de Barcelona.

Concepció Callao, contralt; Maria Espinal, sopran; Miquel Mulleras, tenor; Ramon Cortinas, bariton; nutrits cors i cos de ball; Mestre Director, Josep Sabater.

La genial cantant Maria Espinal que representarà Micaela en "Carmen", en un entreacte cantarà fragments de les seves creacions "Luccia di Lammermoor" i "Rigoletto", per a donar major relleu a la festa.

La Comissió Organitzadora de les Festes: Jaume Ninet Vallhonrat, President; Joan Mora Adserà, Josep Soley Vallhonrat, Marc Ubach Farell, Joan Bta. Ruiz Castella; Antoni Avellaneda Manaut, Secretari.

Vist i conforme: L'Alcalde, Salvador Ribé Garcia.

Notes: Les Cases Consistorials estaran esplèndidament il·luminades

Durant la diada noies dels grups femenins de les entitats polítiques d'esquerra recolliran donatius per a l'Enfermeria de Tuberculosos i per a les Colònies Escolars.

Es farà un repart extraordinari de vals a les famílies necessitades. Funcions extraordinàries als cinemes.

El Teatre Euterpe estarà convenientment adornat i serà perfumat per la Casa Germà.